

Література:

1. Власенко Ю. О. Психологічний аналіз інноваційного потенціалу особистості : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. психол. наук : 19.00.01 / Одеський національний університет ім. І. І. Мечникова. – О., 2003. – 31 с.
2. Бех І. Д. Виховання особистості : навч.-метод. посіб. : у 2 кн. / І. Д. Бех. – К. : Либідь, 2003. – Кн. 2 : Особистісно-орієнтований підхід: науково-практичні засади. – 344 с.
3. Коваленко О. Я. Концептуальні зміни у викладанні іноземних мов у контексті трансформації іншомовної освіти / О. Я. Коваленко // Іноземні мови в навчальних закладах. – 2003. – № 2. – С. 20-24.

ВПЛИВ НОВІТНИХ ВИДІВ І ФОРМ ДОЗВІЛЛЕВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ НА ФОРМУВАННЯ ЦІННІСНИХ ОРІЄНТАЦІЙ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ СОЦІАЛЬНОЇ СФЕРИ

РАБІЙЧУК С. О.

старший викладач кафедри соціальної роботи
Хмельницького інституту соціальних
технологій Університету «Україна»

Ефективна реалізація дозвіллевої діяльності залежить від врахування групових, громадських та індивідуальних потреб: комунікація (розширення кола знайомств); практична діяльність (вибір видів діяльності); реалізація здібностей та набутих навичок; рекреація (відновлення психофізичних сил організму); самостійна робота; першість в певному виді діяльності; конкуренція (шанс як найкраще проявити себе та продемонструвати власні здібності).

Позитивні результати у дозвіллевій діяльності мають забезпечуватися за допомогою таких напрямів роботи дозвіллевих закладів:

- освітній, (виконання суспільних, культурних і виховних завдань);
- цивілізований, (опрацювання та збереження культурної спадщини, відродження національних традицій, організація та проведення екскурсій, експедицій, туристичних походів тощо);
- креативний, (творчий підхід у дозвіллевій діяльності);
- рекреаційний, (проведення заходів спрямованих на відновлення психічно-моральних сил);
- духовний, (поширення моральних принципів);
- психологічний, (емоційна підтримка учасників дозвілля);
- політико-правовий, (правовий захист, матеріальна допомога, інформаційно-просвітницькі консультації);
- економічний, (розвиток матеріально-технічного забезпечення закладів дозвілля);
- валео-екологічний, (захист навколишнього середовища);
- альтруїстичний, (допомога соціально незахищеним верствам населення);
- взаємодопомоги, (спільна участь у соціальних проектах та програмах) [2].

Реалізація напрямів роботи потребує розробки і впровадження різних програм дозвіллевої діяльності:

- використання традиційного досвіду в організації дозвіллевої діяльності;
- з'ясування інтересів, вподобань і потреб старшокласників у процесі планування дозвіллевої діяльності;
- створення на місцевому рівні моніторингових груп, що досліджує процеси організації дозвіллевої діяльності;
- забезпечення матеріально-технічною базою закладів дозвіллевої діяльності;
- організація співпраці органів управління закладами дозвіллевої діяльності та організаторів цих закладів для забезпечення виконання виховних програм.

Сучасні «PR» технології відіграють суттєву роль у роботі закладів дозвілля, вони спрямовані на встановлення контактів з іншими закладами і організаціями, засобами масової інформації, вони є інструментом впровадження процесу формування ціннісних орієнтацій майбутніх фахівців соціальної сфери.

Серед найбільш ефективних видів і форм дозвіллевої діяльності, що забезпечують ефективне формування ціннісних орієнтацій є різноманітні клуби, об'єднання, гуртки, студії, виставки та соціокультурні проекти, конкурси, концерти, ярмарки тощо. В дозвіллевій діяльності слід використовувати мультимедійні технології, які допомагають отримати великий об'єм інформації за короткий період часу. Мультимедійні технології дають змогу змістовно, художньо і креативно передати потрібну інформацію про діяльність певного закладу дозвілля [3].

Молодіжні програми займають провідне місце у роботі закладів дозвілля, забезпечуючи формування загальноцивілізаційних ціннісних орієнтацій майбутніх соціальних працівників, вони направлені на профілактику та боротьбу зі шкідливими звичками, такими як алкоголізм, наркоманія, токсикоманія, злочинність та іншими видами девіантної поведінки. Характерною особливістю даних програм та проектів є те, що ініціаторами можуть виступати навіть сама молодь, а не тільки організатори дозвіллевої діяльності. Проекти та програми виконують організаційно-ініціативну, творчу та соціально-педагогічну функції, всі вони забезпечують формування ціннісних орієнтацій.

Суб'єктивні фактори не завжди впливають на вибір видів і форм дозвіллевої діяльності. Вони співіснують з об'єктивними факторами такими як робота дозвіллевих клубів, центрів, гуртків, об'єднань, оздоровчих центрів, парків відпочинку, молодіжних Інтернет-кафе тощо. Показником рівня загальної культури сучасної молоді є визначений вибір видів діяльності, що запропоновані соціумом, в такому випадку база дозвіллевої діяльності має змістовне значення.

Інтернет приваблює студентську молодь великим об'ємом різноманітної інформації, можливістю вільного спілкування з друзями і цікавими людьми. Важлива роль в цьому процесі відведена соціальним мережам та поштовим агентам.

Інтернет допомагає молоді у вирішенні широкого спектру проблем, які пов'язані з спілкуванням та навчанням, виступає потужним засобом широкого урізноманітнення дозвіллевої діяльності, створюючи при цьому умови для

розкриття творчого потенціалу. За допомогою мережі Інтернет стало можливим перегляд цікавих фільмів та передач, проведення он-лайн ігор тощо.

Слід наголосити, що Інтернет став новітнім соціальним середовищем, де трансформувалися традиційні форми суспільних відносин. Інтернет створює для молодшої людини можливість бути тим, ким він не завжди є в реальності. При цьому слід мати на увазі негативний аспект цього явища – це відхід від реальності, пошук себе в «іншому» світі та задоволення таким чином власних бажань.

Поширення комп'ютеризації культурного простору створює передумови для утворення віртуальних стратегій поведінки молодшої людини. Тобто постійна присутність у віртуальному просторі робить постать молодшої людини престижною, піднімає його авторитет в очах однолітків. Твердження простежується на прикладі таких найбільш поширених формах віртуального дозвілля, як комп'ютерні ігри (он-лайн ігри).

Головним напрямом формування ціннісних орієнтацій майбутніх фахівців соціальної сфери через форми дозвіллевої діяльності є створення умов для суб'єктної позиції, реалізація творчих нахилів для користі суспільству.

Організація дозвіллевої діяльності молоді має відповідати плану впровадження, при цьому мають бути забезпечені: психологічний мікроклімат; оптимальне поєднання вибору видів, форм та методів; взаємозв'язок групової та індивідуальної роботи; врахування усіх побажань, потреб та інтересів молоді; збільшення кількості креативних видів діяльності; налагодження контактів з різними установами та організаціями.

Форми дозвіллевої діяльності можна класифікувати за:

- суттю (розважальні, спортивні, інформаційні, суспільно-корисні, екологічні, творчі та ін.);
- тривалістю у часі (ті, що проходять один раз, періодичні, короткострокові, системні);
- кількістю осіб (масові, групові та індивідуальні);
- характером (недіяльні, ініціативні, споглядацькі, творчі, прикладні);
- напрямом (інформаційні, просвітницькі, культурно-мистецькі, спортивні, рекреаційні, волонтерські, громадські, розважальні, віртуальні тощо);
- ступенем креативності (творчі, тренувальні та ін.) [1].

Важливо розуміти та застосовувати особливості комунікації у процесі організації дозвіллевої діяльності, які роблять його одним з найважливіших і найдієвіших засобів формування ціннісних орієнтацій. Приймаючи участь у колективних видах і формах дозвілля, молоді притаманно переживати певні бажання, захоплення, засвоювати ціннісні орієнтації, адже дозвіллеві контактування характеризуються свободою вибору та високою емоційною насиченістю. Комунікаційні відносини допомагають адекватно засвоювати інформацію, реалії повсякденного життя тощо.

Література:

1. Бойчелюк В. Й. Дозвіллезнавство : навч. посіб. / В. Й. Бойчелюк, В. В. Бойчелюк. – К. : Центр навчальної літератури, 2006. – 208 с.

2. Жсов А. Д. Технология культурно-досуговой деятельности / А. Д. Жсов. – М.: Просвещение, 1998. – 248 с.

3. Active Leisure and Young People [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.leisure-studies-association.info/LSAWEB/Index.html>. – Загол. з екрану. – Мова англ.

СОЦІАЛЬНО-ПЕДАГОГІЧНА КОРЕКЦІЯ ДИТЯЧО-БАТЬКІВСЬКИХ СТОСУНКІВ У СІМ'Ї

РАТИНСЬКА О. М.

кандидат біологічних наук, доцент кафедри соціальної педагогіки Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка

Молодший шкільний вік є предметом пильної уваги науковців і практиків. На цьому віковому етапі розвивається самосвідомість, формується самооцінка, відбувається вибудовування ієрархії мотивів і їх супідрядність. І саме в цей період найбільш важливим є вплив сім'ї на розвиток особистості дитини, вплив існуючої в ній системи внутрішньосімейних, а також дитячо-батьківських стосунків.

Саме в сім'ї діти набувають перші навички взаємодії, засвоюють перші соціальні ролі, норми і цінності. Тип поведінки батьків впливає на формування особистості дитини. Вплив сім'ї на підростаючу дитину сильніший за всі інші виховні впливи. Саме сім'я певним чином впливає на процес і результати формування особистості. Тільки в сім'ї виробляються багато якостей особистості, які ніде, крім рідного дому, не можуть бути виховані. Зі сказаного випливає, що батько і мати повинні правильно, на науково-педагогічній основі організувати виховання дітей у своєму будинку [1].

Труднощі сімейного виховання і причини, що викликають порушення дитячо-батьківських стосунків, вивчають соціологи, психологи, педагоги, зокрема: А. Макаренко, В. Сухомлинський, С. Соловейчик, С. Ковальов, А. Петровський, Є. Рогов, Т. Куликова та інші.

Крім цього, теоретичні основи по темі дослідження висунуті в працях провідних вчених: В. Мухіної, Л. Виготського, О. Леонтєва про закономірності розвитку дитячої психіки, розуміння молодшого шкільного віку як особливого періоду в становленні особистості. А також у дослідженнях ряду робіт авторів, які вивчали сім'ю і сімейні стосунки: Л. Столяренко, С. Самигін, А. Захаров, І. Балинський, В. Мясішев та інші.

Нами проведено аналіз теоретичних досліджень дитячо-батьківських стосунків у сім'ї. Таким чином, ґрунтуючись на роботах вітчизняних дослідників, дитячо-батьківські стосунки можна визначити як такі, що формують зв'язок дитини з кожним з батьків, що виражається в переживаннях, діях, реакціях,